

RE

BO

v.

Pr

DE
57
RESTITVTIONE FRVCTVVM

VIRTVALITER EXTANTIVM

DOMINO REM SVAM VINDICANTI

A

BONAE FIDEI POSSESSORE

FACIENDA

D I S S E R T

IOSEPHVS ABRAHAMVS STALPF

V. I. LICENT. NEC NON ALMAE IVLIO - DVCALIS
VNIVERSITATIS SYNDICVS.

Hd. 1006 =

WIRCEBURGI

Prostat apud FRANC. XAV. RIENNER,

M. DCC. XCIII.

UNIVERSITÄT WÜRZBURG

VERLEHNSBÜCHER

VERLEHNSBÜCHER

a

VERLEHNSBÜCHER

VERLEHNSBÜCHER

VERLEHNSBÜCHER

REVERENDISSIMO, EXCELLENTISSIMO,

ILLVSTRISSIMO AC PERQVAM GRATIOSO

D O M I N O

D. GEORG. CAROL. IGNAT.

JOANNI NEPOMVCENO

L. B. DE FECHENBACH,

ECCLESJARVM METROPOLITANAE MO-
GVNTINAE DECANO, CATHEDRALIS WIR-
CEBVRGENSIS AC EQVESTRIS COMBVR-
GENSIS CANONICO CAPITVLARI,

SACRAE CAES. MAIESTAT'S NEC NON EMINEN-
TISSIMI ELECTOR'S MOGVNTINI

CONSILIARIO INTIMO,

VNIVERSITATIS WIRCEBVRGENSIS

RECTORI MAGNIFICO

H A S C E P A G I N A S

D E D I C A T

Author,

UNIVERSITÄT WÜRZBURG
BIBLIOTHEK

1812

D. GEORG CARL...
JOHANN...
M. B. DE...
RECTORIUM

RECTORIUM
UNIVERSITÄT WÜRZBURG
PHYSICAE
MATHESIN
MAGISTRUS

RECTORIUM
UNIVERSITÄT WÜRZBURG
PHYSICAE
MATHESIN
MAGISTRUS

RECTORIUM

UNIVERSITÄT WÜRZBURG

Auton

PRO-OEMIVM.

Questionem jūris undique suspectam pertractare hic intendo, de qua ad hunc usque diem tam diverse declamatur, ut neque praxis, neque theoria sibi satis constet, summaeque laudis jurisconsulti vario trahere conentur. Rem non esse flocci, quotidiana edocet experientia, laborque ei dirimendae a doctoribus impensus abunde contestatur. Ex ingenti scriptorum copia eos saltem allegasse juvat, quorum prae aliis opera in orbe justiniano inclaruere. Sunt enim GERH. NOODTIVS

TIVS a), BERN. HENR. REINOLDVS b), MATTH.
 WESENBECIVS c), HARTM. PISTOR d), BENED.
 CARPZOVIVS e). I. H. BOEHMERVS f), SAM.
 COCCEIVS g), G. A. STRVVIVS h), SCHILTE-
 RVS i), ARNOLD. VINNIUS k), WERNHERVS l),
 LEYSERVS m), HVBERVS n), C. F. WALCHIVS
 o), & quem primo loco nominare debuiffem,

MADIH-

a) L. 2. Prob. cap. 7.

b) Diff. ad Tit. π . de A. R. D. cap. 6. in opusc. p. 469.

c) Conf. 99. num. 7.

d) Quaest. jur. L. 4. q. 25.

e) Jurispr. for. P. 3. conf. 32. def. 28.

f) Intr. in jus π . L. 6. tit. 1. §. 11.

g) Contr. L. 6. tit. 1. quaest. 9.

h) Synt. j. c. ex. 11. thes. 23.

i) Exercit. ad π . ex. 16. §. 54. seq.

k) Comment. ad Inst. §. 35. de R. D. — Select. quaest. L. 1.
 cap. 26.

l) P. 11. obf. 318.

m) Sp. 99. III. 4.

n) Prael. ad Inst. de R. D. num. 46. 48. — Ad Pand. tit.
 de R. V. num. 8. & 9. Tit. de haered. pet. num. 14.

o) Contr. jur. civ. sect. 2. cap. 2. §. 14. pag. 133. edit. 3.

MADIGNVS p) cum aliis pene innumeris q), qui
eam suo dignam calamo existimarunt. Cum
au-

A 4

p) Aut potius G. D. THEBESIVS in diff. de b. f. possessore
re singulari a restitutione fructuum perceptorum immuni. Ha-
lae 1754.

q) Huc pertinent

ARIUS PINELLVS ad L. 1. C. de rescind. vend. P.
2. cap. 4. n. 6.

PETR. BARBOSA ad L. 8. π. Solut. matrim. P. 2. n.
48.

PEREGRINVS de fideicomm. art. 44. n. 114.

FRANCISC. GALLVS Tr. de fruct. disp. 12. art. 36.

COSTA ad §. 35. Inst. de R. D.

HARPRECHT Disp. P. 1. disp. 13. §. 11.

FACHINEVS Contr. jur. L. 1. cap. 58.

HOPPIVS ad §. 35. de R. D.

DECKHERVS Relat. cam. II. n. 50.

STRYCKERVS in V. M. tit. de R. V. §. 12.

LAVTERBACHIVS Comp. jur. tit. de R. V. p. 117.
Tit. de A. R. D. p. 568. edit. Schütz.

WINTER de jure fructuum a b. f. possessore percepto-
rum, thes. 16. Jenae 1724.

HVNIVS Resolut. jur. civ. L. 2. Tr. 1. quaest. 31.
& 32.

FRICK Diff. de jure b. f. possessoris circa fructus ex re
aliena perceptos, Helmst. 1769.

TREN.

autem neminem, utut eruditum, velut e tripodē dicere oporteat, illudque Graecorum *αυτος εσσι* a caeteris exigere, vitio non erit dandum, in re vix non inveterata sentire quidquam aliud, si veritas id postulet. Nec est pergendum necessario, qua vulgo itur, sed qua eundem ratio commonstrat. Hodie enim inter mente captos ferre numerantur, qui nihil scribi posse melius contendunt, quam scriptum habeamus a veteribus, nullo Achille nullisque eloquentiae lenociniis commovendi, ut & falsa subin a viris caeteroquin ad cineres usque venerandis fuisse ventilata largiantur. Scilicet vel maximi nominis sunt authores, qui tempori inservientes, glaucoma oculis legendi cupidis obijciendo, doctrinis suis reditus quidem & vectigal, minime tamen patrimonium fundumque juris adauxerunt. Enimvero

TRENDELENBURG diff. selecta quaedam capita doctrinae de
jure possessoris circa fructuum perceptionem. Kil. 1775.

HÖPFNERVS in Comm. ad Inst. §. 333, edit. 3. p. 278.

vero illis, qui ipsimet sapere audent, aliorum duntaxat auctoritate duci, minus convenit, sed potius fas est, de re penitus considerata, licet communiori menti contraria, se convictos esse palam profiteri, modo adsit animus, solidiores adoptandi rationes, nec fidem pertinacia infringat.

Ostendam itaque pro viribus, bonae fidei possessorem domino rem suam vindicanti ad restitutionem fructuum virtualiter extantium omnino teneri. Cujus veritatis diligentius excutiendae animum mihi indidit ejusdem in foro gravitas, hucusque tamen, praesertim a theoreticis vix non omnibus, communi quasi sensu impugnatae; praeterquam quod grata casuum hujus generis mihi jamdum cognitorum varietas propositum scribendi confirmavit.

Qua in re (ne alieno vitulo arasse arguar)
ex recentioribus facem quidem mihi praetulerunt

lerunt IVST. GVIL. SALZMANNVS r) & MATTH. PFLAVMIVS s), non omnibus tamen, quae huc conferunt, usi argumentis; quanquam non ausim eos reprehendere, cum stulta sit, ut loquitur VELLEIVS t), ingeniorum oculis inhaerentium censura.

Quapropter tam in iis, quae jam alii in rei gratiam attulerunt, ecclēstico more adhibendis, quam in novis hunc ad scopum facientibus, praesertim autem in momentorum ordine acuratus concinnando tota haec oratio versabitur.

r) Diss. de b. f. possessore singulari a restitutione fructuum perceptorum non semper immuni, Jenae 1763.

s) Diss. de b. f. possessore fructus consumptos, si exinde locupletior factus, restituyente, Bamb, 1773.

t) L. 2. c. 36.

CAPVT I.

§. 1.

Haud equidem ignoro, ad totum quoddam ex-
 struendum quam maxime requiri, rem a
 suis inchoare fundamentis, adeoque, quid quale-
 ve sit, determinare. Ast vereor, ne longa de-
 finitionum serie crambe, quod aiunt, bis cocta
 resipiat. Missis proin iis, quae unusquisque iu-
 ris principiis vel tantum leviter tinctus in tritis
 habet, ea solummodo definiam, de quorum in-
 dole, licet millies agitata, necdum inter omnes
 convenit, quaeve ad litem de nomine ansam fieri
 posse ex eo colligo, quod saepius jam factum esse
 novimus. Primum hic sibi locum vindicat notio
 bonae fidei possessoris, qui ex ipsa rei natura le-
 gunque diligenter perspectarum genio ille est di-
 cendus, cui justa insidet persuasio, hunc suum
 posses-

possessionis actum juri perfecto alterius non ad-
versari. Solam enim alienae rei scientiam ad ma-
lam fidem haud sufficere, jam advertit magnus
ille noster parens Cuiacius *u)* ex l. 109. de
V. S. — Deinde quid intelligatur per fructus
virtualiter extantes, ob denominationem non ubi-
vis usitatam explicandum venit. Sunt autem illi,
qui quidem non amplius in forma extant, per quo-
rum tamen consumptionem locupletior factus est
possessor. Quo sensu contra distinguuntur ab iis,
quos fructus penitus consumptos haud inepte di-
xeris. Quam distinctionem licet in verbis legum
non fundatam re tamen ipsa contineri, ex dicen-
dis adparebit.

§. 2.

Quod si suis rem momentis ponderemus, b.
f. possessorem restitutioni fructuum in virtute ad-
huc existentium obnoxium esse, sequentia potissi-
mum evincunt argumenta:

Se-

*) 18. obi. 25.

Secundum aequitatem naturalem, ab ipso jure civili agnitam x), nemo locupletari debet cum alterius damno. Cum autem b. f. possessor, a restitutione horum fructuum immunis, cum jactura domini ditesceret, sequi natum est, hoc superveniente id genus fructus ab illo sibi non posse retineri. Quae quidem alii aliis verbis enuntiant. Quando nimirum concurrunt duo, quorum unus certat de lucro captando, alter autem de vitando damno, hujus rationem esse meliorem leges juxta aequitatem naturalem statuunt z). Sed hoc aequae hac in decidenda dominum inter atque b. f. possessorem causa locum habet, adeoque pro illo est pronuntiandum.

§. 3.

x) L. 206. de R. J. . Arg. l. 1. & 5. pr. π. de auct. tut. l. 14. π. de condict. ind. l. 52. π. de R. V. l. 23. π. de reb. cred. l. 17. §. 4. π. de instit. act. Cap. 48. de R. J. in 6to;

z) l. 14. §. 1. in f. de religios. l. 41. §. 1. de R. J. ibi "*In re obscura melius est favere repetitioni, quam adventitio lucro.*" Ergo potius in re jure naturali, sicut hic, aperte decisa. —

§. 3.

Ad haec aliud ex ipsa rei natura haustum huic meae assertioni favet argumentum, quo ingens plane robur ei accedit. Nullum enim prudens discrimen nullaque sufficiens disparitas (de illa, quam in ipsis legibus latere putant, deinceps videamus) assignari potest, quare b. f. possessor fructus equidem in forma, non autem virtualiter extantes restituere teneatur, cum perinde sit, sive fructus ipsos, sive surrogatum e. g. pecuniam ex iis redactam possideat, adeoque per illos aut per hanc locupletetur ^a).

§. 4.

Accedit & hoc, consumptionem qua talem
b. f. possessori ius novum comparare non posse.
Ver-

^a) Sane inter fructus extantes illos quoque, qui in virtute ad hucdam existunt, intelligi posse, & cum natura rei ac aequitas loquantur, intelligi debere, nemo, nisi in invidiam, negabit.

Verfatur enim in errore, fructus suos se confumere; error vero, utut justus, quamvis a poena liberet, jus tamen veri domini intervertere errantique commodum adferre nequit, quod tamen fieret, si fructus virtualiter extantes non teneretur restituere. — Denique etiam optimaе notae doctores juris naturalis hanc sententiam defendunt β).

§. 5.

β) CICERO Off. L. 3, c. 5, „Contra naturam est, ex hominis incommodo suum augere commodum.

H. GROTIUS de J. B. ac P. L. 2, c. 10, §. 5, „B. f. possessor tenetur ad restitutionem & rei & fructuum consumptorum, si modo alias quoque tantundem consumpturus fuerat: nam in hoc locupletior censetur,

SAM. PUFENDORF J. N. & G. L. 4, c. 13, §. 6, „Ratio est, quia res, cujus dominium neque meo consensu, neque ex delicto aut jure belli amisi, ad me adhuc pertinet, nisi & quidquid ex eadem provenerit. Igitur ubi eadem in alterum incidit, & is ex ea consumpta lucrum cepit, bona quidem fides ipsum merito indemnem praestat: lucrum autem

His igitur deductis ac probatis causa statum, Quodsi enim naturalis acuitas aperte rem definit, jus civile autem dubiis prematur, solam illam decidendi normam esse, jurisperiti ad unum omnes sine controversia admittunt. Nihil itaque restat, nisi ostendendum, juris romani hac de re effata ambiguitate laborare. Quæ illico exinde patet, quod circa dictam quaestionem de sensu variarum legum in corpore juris contentarum adeo disceptetur, ut doctores a se mutuo in longe alia discedant. Hacque ratione coronidem, quin opus esset imperfectum, imponere huic dissertationi possem, enumerando duntaxat illos, qui in legibus

autem me reposcente nullo prætextu retinere potest, cum idem sit velut pars, aut fructus superflus rei ad me pertinentis. —

JO. GOTTL. HEINECCIUS Elem. J. N. & G. L. I.
§. 312 — 314.

bus interpretandis e diametro sibi invicem ad-
versantur.

Sed absit, ut tam levi differendi modo asser-
tio graviter defendenda absolvatur. Potius eam
menti quoque legis positivae respondere, aut
faltem stabiliri argumentis aequali vi pollentibus,
ac illa, quae ab aliis in contrarium adducuntur,
nunc plenius demonstrandum venit.

§. I.

Antequam vero praefixum mihi scopum propius attingam, in decidenda quaestione praecedenti, quinam praecipue fructus a b. f. possessore sint restituendi? periculum faciam, theoriam ab haecenus stabilita paulisper alienam proferendi. — Cum tota lis de fructibus a b. f. possessore domino rem suam vindicanti restituendis in legibus romanis haereat, quarum decisiones hac super causa ita variant, ut quilibet certantium innumeras pro se alleget; rem sane confecisse videtur, qui uniuersali quodam principio eas poterit conciliare. Ex ipsa legum definitione fructus sunt *emolumenta* vel ex rei corpore γ) vel intuitu eius δ) nobis obuenientia, quae tamen non intelliguntur, nisi deductis sanctibus eorum causa
fa-

γ) l. 121, de V. S.

δ) l. 24, de us. & usufr. leg. De quibus tamen proprie hinc non loquor.

factis ε). Semper itaque, ubi sermo incidit de eorum restitutione, nonnisi agitur de lucro vere tali refundendo. Regula proinde generalis adstrui potest, b. f. possessorem ex omnibus omnino fructibus, quos percepit, tantum solummodo restituere ζ), in quantum per eos proxime ex re

B 2

pro-

ε) l. 1. C. de fruct. & lit. expens. l. 36. §. ult. π. de haered. pet. l. 46. π. de usur.

ζ) Quid enim, si dicas, domino integros restituendos esse fructus, ac deinceps sumtus possessori fore refundendos? Ecce impingeres in tritum illud iuris proverbium: *Frustra fit per plura, quod fieri potest per pauciora*. — Eecur alium in finem leges b. f. possessori impensas deducendi facultatem concessere, quam ut tantum ex fructibus queiscunque retineat, quantum eorum gratia impendit? Quod licet in eum duntaxat casum sit provisum, si sumtus a domino superveniente non statim refundantur; aperta tamen haec una legum est intentio, ne dominus, neve b. f. possessor cum damno alterius ditescat. — Vereor, ne is, qui hoc principium tanquam arbitrarium rejecerit, romanas leges potius ex verbis, quam earum ratione, invita Themide, dijudicet, innumerisque pene difficultatibus implicetur. Quo enim alio modo explicabit leges sibi invicem contrariantes? Sic l. 22, C. de R. V.

ex-

provenientes locupletior existit ¹⁾). Hinc non restituit percipiendos ²⁾, omnino consumptos ³⁾ & merissime industriales ⁴⁾, quia non proxime ex re aliena, sed duntaxat remote soloque possessoris factō percipiuntur, quem inde cum damno veri domini ditescere dici nequit. Restituit econtra
fructus

extantes fructus restitui jubet, quos tamen l. 28. pr. ¹⁾. de usur. aliaque pleno statim jure addicunt b. f. possessori. Haec nimirum omnia facillimi sunt explicatus, si ante positam aequitatis regulam eo, quo nos, sensu adhibueris.

²⁾ Excipiuntur tamen usucapti, arg. l. 4. §. 19. ¹⁾. de usucap. & usurpat. cum ratio salutis publicae id exigat, l. 1. eod.

³⁾ §. 2. Inst. de offic. iud. l. 78. ¹⁾. de R. V.

⁴⁾ H. e. per quorum consumptionem non est ditior effectus. Sic enim omnes leges, quae b. f. possessorem a restitutione fructuum consumptorum liberant, intelligi debere, tota haecce dissertatio efficiet.

⁴⁾ H. GROTIVS L. 2. c. 10. §. 4. "*B. f. possessor tenetur ad restituendos fructus extantes rei; dico fructus rei; nam industriae fructus etiam si sine re non procederent, rei tamen non debentur.*" Hos igitur nequidem m. f. possessor restituit.

fructus mere naturales adhuc pendentes λ), ut & formaliter extantes nondum usucaptos μ), quatenus exinde locupletior existit. Quid autem circa fructus mixtos, h. e. partim industria aut arte, partim naturae beneficio enatos juris esto? Cum nil impediatur, quominus impensarum nomine etiam industriam aut artem, sane in commodum domini non gratis adhibendam, comprehendamus; cumque b. f. possessor fructus merissime industriales solus, ex naturalibus vero stricte dictis, i. e. unius naturae largitate existentibus nihil omnino capiat; argumento rite ducto mixtos pro rata suos faciet ν). De iis, quos dicunt virtualiter extantes, ex proposito mihi sine nunc uberius agendum.

B 3

§. 2.

λ) l. 44. π . de R. V.

μ) l. 22. C. de R. V. l. 48. pr. π . de A. R. D. ibi "*interim*" l. 45. in f. π . de usur.

ν) Hoc sensu accipio verba §. 35. Inst. de R. D. "*pro cura & cultura*" aequae ac si imperator dixisset: aequum est & naturale, pro rata curae & culturae b. f. possessorem fructus suos facere.

Atque si dicendum, quod res est, jus civile nullatenus huic sententiae obstat. Leges enim proprie huc facientes nihil statuunt, nisi hoc, quod b. f. possessor non teneatur restituere fructus *consumptos* §). Verum enimvero, hunc terminum necessario intelligendum esse de fructibus omnino consumptis, h. e. de iis, per quorum consumptionem b. f. possessor non est factus locupletior, ex diversis legibus eruitur. Sic l. 23. π. de adim. vel transf. leg. id quod in corpus patrimonii versum est, non absumtum esse, in terminis enuntiat. Idem statuit l. 72. π. de leg.

2.

ξ) §. 35. alleg. "de fructibus ab eo consumptis agere non potest" §. 2. Inst. de offic. jud. "non habetur ratio consumptorum" l. 40. in f. π. de A. R. D. "quo casu fructus praediorum consumptos suos faciat b. f. possessor" l. 4. §. 2. π. fin. reg. "si eos consumpsit" l. 4. §. 19. π. de usucap. & usurpat. "si consumpti sunt" l. 22. C. de R. V. "extantes" ergo consumptos non restituit, cum hi in sensu juris illis opponantur, l. 3. C. de condiç. ex leg. l. 22. §. 2. π. de pignorat. act.

2. o). Fructus autem virtualiter extantes sunt ii, qui in corpore patrimonii retinentur, adeoque leges eos non considerant tanquam consumptos, ergo etiam a b. f. possessore sunt restituendi.

§. 3.

Praeterea CELSVS in l. 49. §. 1. π. de R. V. id meum esse pronuntiat, quod ex re mea, cujus vindicandae mihi ius competit, superest; quidni igitur hoc principium ad fructus virtualiter extantes recte applicetur? — Et cum ex mente l. 48. π. eod. b. f. possessor fructus, quos percepit, imputare possit sumtibus a se factis, ita, ut juxta aequitatis rationem per judicis officium dominus, admissa compensatione, excedentes ei sumtus re-

B. 4.

fun-

o) Rem omnium optime definit l. 32. §. 9. π. de donat. int. V. & U. ibi: "Quod aut oratio consumpsisse, sic accipere debemus: ne is, qui donationem accepit, locupletior factus sit." Hinc igitur adparet, distinctionem inter fructus virtualiter extantes & penitus consumptos non arbitriam, sed tam rei naturae, quam ipsi juri romano esse consentaneam. —

fundere cogatur, in quantum meliore praedio effecto ipsemet ditior factus fuerit; inverso sane ve-
 fligio inde concludamus, necesse est, etiam b. f. possessorem domino rem suam repetenti ad re-
 stitutionem fructuum, per quorum consumptionem cum eius detrimento locupletior existit, ob ra-
 tionis paritatem omnimodo teneri. —

§. 4.

Hanc meam sententiam mirum in modum corroborat *VLPIANVS* in l. 15. §. 1. π. de R. V. ubi generaliter sancitur, si quis fructus perceptos distraxerit, non amplius ab eo quam pretium praestari. Qui autem pretium ex fructibus redactum reddit, hoc ipso fructus virtualiter extantes restituere dicendus est; ergo sane b. f. possessor ad eorum restitutionem obligatur.

§. 5.

Denique & hoc formare juvat argumentum: Leges b. f. possessorem non aliter considerant, quam dominum interimisticum. Sicut igitur ad
 rei

rei ipsius, ita quoque ad fructuum restitutionem vero domino comparenti est obnoxius, nisi alia ratio intret, cur eos sibi possit irrevocabiliter retinere. Ejusmodi autem rationes sunt usucapio, cura & cultura cum perceptione π), nec non omnimoda demum consumptio, ut adeo possessor non ditescat cum jactura domini, quem casum ferre notorii juris est. In hisce tamen omnibus bona fides tanquam conditio sine qua non requiritur ρ), ita, ut m. f. possessoris conditio longe sit diversa. — Fructus vero, quos dicunt, virtualiter extantes b. f. possessor ideo tenetur restituere, quia consumptio per se novum jus haud efficit σ),

B 5

féd

π) Hinc b. f. possessor restituit fructus pendentes, & hunc in casum proprie leges disponunt, sumtus ei a domino esse refundendos.

ρ) Solam enim bonam fidem non esse causam fructus rei alienae acquirendi, vel inde patet, quod erronea alterius persuasio licet verisimilitudine firmata jus domini minuire nequeat. —

σ) Quid autem, si inde concluderes, b. f. possessorem fructus quoque penitus consumptos restituere debere? Mala scilicet esset

se potius facultas consumendi pro effectu bonae fidei est habenda. Quodsi igitur b. f. possessor fructus in forma adhucdum extantes, quatenus exinde locupletior factus est, non suos faciat τ),
 nulla

esset consequentia; partim enim hoc in casu non dicescit cum iactura domini, partim autem, cum jura referamus vni- ce ad objecta, haecque in dicto casu non amplius, nequidem aequivalenter, extent, per ejusmodi consumptionem b. f. possessorem jus novum adipisci perperam asseritur.

- τ) Nisi & hos b. f. possessori indistincte acquiri putes cum MADIHNO diss. alleg. §. 7. & 8. quamvis etiam in argilla villi, uti hic in falsis, artificem cognoscas. Hanc autem violentam ejus sententiam magis singularitatis studium, quam veritatis prae se ferre, quilibet vel absque meo digito intelligit, & tantum abest, ut assensum vix ambiguum mereatur, ut potius l. 22. C. de R. V. aperte contradicat, nisi claris ejus verbis sanoque sensu vim inferre velis. Difficile mihi non esset, adglomeratas ibi abolere rationes, quae exorbitantem hanc opinionem defendere molitur; sed haud necesse reor, partim quia neminem, quod scio, assecclam hucusque nactus omne contra jurisconsultorum agmen solus pugnat, partim mea ex opinione b. f. possessor ad fructus adhuc extantes eatenus solum tenetur restituendos, quatenus
 verum

nulla fane ratione fat praegnanti ab illorum refsi-
tutione, quos confumendo ditior evafit, libe-
ratur.

verum inde lucrum cum detrimento domini fentiret, ita, ut
ipiffima MADIRNI argumenta meos in ufus aliquali modo
convertantur, —

CAPVT

CAPVT III.

§. I.

Non sufficientibus forte hisce argumentis, ut
 putem, gravissimis, ut, quam defen-
 dere molior, sententia omni, qua fieri potest,
 eximatur dubio, momenta in contrarium adferri
 solita nunc refellenda veniunt.

Primo igitur agendum est cum iis, qui ipsa
 illa, quae ex aequitate naturali desumuntur, ar-
 gumenta infringere conantur. LEYSERVS l. c. ne-
 gat, b. f. possessorem non restituendo fructus vir-
 tualiter extantes cum damno domini ditescere.
 Sed metuo, ne vir celeberrimus petitionem, quam
 vulgo dicunt, principii committat. Ideo enim
 ex ejus mente b. f. possessor hoc in casu non cum
 detrimento domini locupletatur, quia fructus hi
 consumti, de quorum tamen restitutione quaeri-
 tur, b. f. possessoris sunt, aut, quod eodem re-
 dit, quia domini jactura justa est. — Eundem
 fere in modum ratiocinatur VINNIUS Sel. quaest.

L.

L. 1. c. 26. "Ratio est, quia non alienos, sed suos consumpsit: & cum nunquam domini fundi fuerint, non potest dici, rem domini ad eum pervenisse eumve ex aliena re locupletatam." v) Verum hoc idem esse, ac ipsum, de quo controvertitur, momentum probationis loco postulare, quis non intelligit? Aut cur doctissimi hi duumviri istam rationem, qua b. f. possessorem a restitutione fructuum virtualiter extantium immunem praedicant, non aequè ad fructus, qui in forma adhuc dum supersunt, ei tribuendos adhibuere? Nimirum b. f. possessor non praecise propter consumptionem fructus suos facit, (prout recte sentit MADIHNVS caeteroquin nobis inimicissimus) cum causa alia praecedere debeat, cur eos sibi adquirere, & quod inde consequitur, jure consumere possit. Quod si itaque juxta placita horum doctorum b. f. possessor fructus in forma adhuc supersites resti-

v) Idem WERNHERO placet l. c., qui caeteroquin hoc in argumentum VINNIVM continuo exscripsit,

stiat, nulla sit efficax ratio reddi poterit, cur non & domino rependat illos, per quorum consumptionem cum jactura ejus locupletatur.

§. 2.

Audiamus etiam veteranum quendam Themidis sacerdotem, THOM. HOLZCLAV, qui in Tract. de jur. & justit. C. 4. art. 3. p. 158. hisce nobis insultat argumentis: 1) Principium juris naturalis: *Nemo debet ex re aliena locupletari, &, res clamat ad dominum*, commode explicatur de m. f. possessore, qui, cum conscientiam habeat rei alienae, ab hac ipsa injustae suae possessionis arguitur, ideoque rem-clamare in proverbium abiit. — En novam plane & ad hunc usque diem prorsus inauditam juris interpretationem! cui omnes juris naturalis doctores ita calculum suum non addunt, ut nulli unquam in mentem venerit, b. f. possessori cum alterius damno se locupletandi facultatem esse concedendam. Et ne nil dixisse videar, ipsam viri pientissimi distinctionem denuo distinguo: Axioma istud de solo m. f. possessore

commode explicatur iis, qui contrariam defendunt opinionem, quod plena manu largior; sed hoc rite fieri, cum omnibus iisque excellentissimis juris naturae doctoribus ϕ) continuo nego. — Ad alterum quod respondeam, vix mihi suppetit. Cum enim in re seria ludendi verbis animus non sit, illud ex conscientia tam longe petitum *clamare* missum facio.

Mox laudatus author adhuc longius progreditur, dum id, quod alii de jure naturali certum esse dicunt, b. f. possessorem ad restituendos fructus virtualiter extantes obligari, *stante praesenti juris positivi dispositione* negat. Quasi vero jus naturae, de cujus effato hic unice quaeritur, proprium suum forum non haberet! — Verum haec tanta non sunt, ut diutius iis immoremur; si enim unquam, sane hic ineptiae (pace hujus viri dixero) ineptiis cumulantur. —

§. 3.

ϕ) Vid. Cap. I. §. 4. not. β , ibique alleg. autores.

Sed nunc illis quoque respondendum erit, qui ad evertendam hanc assertionem in jure romano praesidium quaerunt. Quod si ei, quam stabilire sum conatus, de fructibus a b. f. possessore restituendis theoriae subscripseris, facillimo negotio adversariorum rationes ex legibus petitae maximam saltem partem abolentur. Cum enim juxta ea, quae Cap. II. §. 1. deduxi, b. f. possessor illos solummodo fructus restituat, quorum proxime ex re pervenientium perceptione cum damno domini ditesceret, omnes omnino leges, quae mox restitui, mox pleno jure extantes fructus ab eo adquiri statuunt, combinare licet, si secundum ductum aequitatis naturalis explicentur. Quod utique necessario fieri debet, cum praesumi nequeat, legislatorem contra eam aliquid sancire voluisse. Neque notum illud juris axioma, praesumptionem cedere veritati, hic quidquam efficit, quia veritas, juris romani conditores hac in re jus naturae immutasse, in tanta legum ambiguitate earumque

vel

vel maxime clararum vicissitudine ac discrepantia haberi nequit. — Restituit igitur b. f. possessor fructus in forma adhucdum superstitis, in quantum factus erit ditior; cumque tam ex natura rei (Cap. I. §. 3.) quam juxta leges positivas (Cap. II. §. 2.) sub iis quoque, qui in virtute duntaxat existunt, comprehendantur, ab horum etiam refusione non immunis est. —

§. 4.

Ne autem gladio solviffe nodum videar, his omnibus renuncio, ipsa legum, quae huc faciunt, interpretatione communem rem cum adversariis facturus. Ubi praemonendum esse censui, scriptores vix non omnes, qui in alia abeunt, uno alterove excepto, diligentissimum in colligendis legibus VINNIVM ita exscripsisse, ut ejus praecipue argumenta negotium nobis facessant.

§. 5.

En! ipsam illam, in qua potissimam posui fiduciam, legem 23. π. de adim. vel transf. leg.

C

hae

hac interpretantur ratione, ut eam duntaxat de b. f. possessore haereditatis, quippe in qua tanquam jurium universitate pretium in locum rei succedat, loqui putent; in iudicio autem singulari, ut ecce in rei vindicatione, rem aliter se habere. Verum a) hujus verba legis, sicut & l. 72. π. de leg. 2. "Non absumitur, quod in corpore patrimonii retinetur" adeo generalia sunt, ut de sola juri-um universitate nequeant intelligi; cumque natura rei distinctionem hic non admittat, ad res quoque singulares applicanda veniunt. — b) Fac etiam, sermonem hic solum esse de haereditate, nihil tamen contra nos efficias, cum §. 2. Inst. de offic. jud. expresse statuat, *eadem omnia*, si haereditas petatur, intervenire ratione fructuum restituendorum, quae in rerum singularium petitione locum habeant x). — c) Quodsi demum haec cuncta

x) Hunc equidem §. inepte allegari arguit MADIHNVS diff. citi. in not. ad §. 6. sed parum apte id probavit. JUSTINIANVS sane iudicis officium hac in re aperte sic definit, dum

cuncta non suffecerint, sane per l. 23. pr. π . de haered. pet. res omnino exhauritur. **VLPIANVS** hic ita pronuntiat: " *Utrum autem omne pretium restituere debeat b. f. possessor, an vero ita demum, si factus sit locupletior, videndum; si fructus pretium acceptum vel perdidisse, vel consumsisse, vel donasse — ut ita demum computet, si factus sit locupletior.*" Ex quo adparet, fructus consumptos dici legibus, per quorum consumptionem possessor

C 2 non

dum eadem omnia in iudicio singulari ratione fructuum a possessore domino refundendorum obuenire ordnat, quae in generali iuris esse constat. Quae quidem decisio ita generalis est, ut limitationem salva intentione imperatoris haud admittat. Rem vero penitus conficiunt, quae sequuntur, verba consulto a **MARINO** omnia: " *in utraque actione —*

— si — b. f. possessor fuerit, non habetur ratio consumptorum." In iudicio itaque singulari idem obtinet quoad fructus consumptos, quod in generali leges sanciant. Iam vero in haereditatis petitione fructus virtualiter extantes a

b. f. possessore sunt restituendi, secundum l. 23. pr. l. 25.

§. 11. l. 40. §. 1. π . de haered. pet. l. 3. in ξ . π . de condict. indeb. ergo etiam in rei vindicatione. —

non est dicitur effectus, cum hic consumptio opponatur casui, quo locupletior evasit. — Quin imo d) tota juris civilis analogia probat, toties debere fieri restitutionem fructuum licet consumptorum, quoties quis cum detrimento alius ditescit. Quod ut ne gratis asserere videar, leges ex innumeris aliquas allegasse sufficiat. Huc praecipuis spectant l. 8. C. l. 32. §. 9. π. de donat. int. V. & U. l. 27. §. 1. π. de min. l. 20. C. de jur. dot. &c. in quibus omnibus de universitate jurium sermo non habetur. —

§. 6.

Aliud ad unum omnes contrariae sententiae fautores adferunt argumentum, quo omne tulisse punctum gloriantur. Cum enim ea sit indoles jurium universitatis, ut pretium in locum rei succedat, l. 16. §. 5. l. 25. §. 18. π. de haered. pet. rerum autem singularium longe alia sit conditio; fructus virtualiter extantes in harum vindicatione a b. f. possessore non esse refundendos oppido concludunt. — Ast quid miserum hoc
sub-

subtilitatis romanae diciturum obtortoque velut
 collo saepius accersitum dictamen rationis abole-
 bit? Eadem sane conclusione inde sequeretur,
 neque m. f. possessorem ad fructus hos restituen-
 dos esse obligatum. — Deinde nulla sat gravis
 ratio disparitatis reddi potest; b. enim f. posses-
 sor, dum locupletior cum jactura domini existit,
 non ob qualitatem rei possessae, sed propter ae-
 quitatem naturalem ad restitutionem tenetur. —
 Neque adeo expediti juris est, in rebus singulari-
 bus pretium in rei locum haud succedere, cum
 contrarium ex l. 15. l. 26. §. 12. l. 65. §. 8. π. de
 condi&. indeb. ψ) & ex l. 23. π. de reb. cred. erua-
 tur,

C 3

tur,

ψ) VENNEVS in Comm. ad Inst. l. c. hasce leges suae opi-
 nioni adversarias ita interpretatur, ut in conditione inde-
 biti fructus consumtos, quatenus accipiens ex iis ditior eva-
 sit, *jura solum obligationis* restitui debere putet. Verum,
 si quid video, haecce verba admodum ambigua & solum-
 modo dicendi causa dicta eum habent sensum, quod obli-
 gatio restituendi fructus ex quasi contractu hic descendat.
 Non aut quod accipiens tam ex lege quam re ipsa obligetur. Non-
 ne vero hoc idem obtinet in restitutione fructuum a b. f.
 pos

tur, in qua posteriore praesertim AFRICANVS sequentem in modum respondet: "Si eum servum, qui tibi legatus sit, quasi mihi legatum possederim & vendiderim, mortuo eo, posse te mihi pretium condicere, Julianus ait, quasi ex re tua locupletior factus sim." — Sic etiam ille, qui bona fide materiam alienam specificavit, licet materia in aliam formam redacta a legibus pro consumpta habeatur *ω*), ejus tamen pretium, in quantum indeditior existit, domino refundere tenetur *aa*), cui hanc ob causam actio in factum est concessa *bb*). —

Acce-

possessore domino facienda? Ecce tibi! priore rursus difficultate adversarii laborant. Obligationem enim b. f. possessoris ex jure naturali derivari, satis superque demonstratum puto; an autem etiam a lege civili confirmata sit, nunc aequae discutimus.

ω) §. 26. Inst. de R. D. ibi: "extinctae" l. 23. §. 5. π. de R. V. "consumi"

aa) Conf. HELLFELD jurispr. teor. §. 454. edit. SCHNEIDT.

— HEINECCIUS elem. jur. civ. Tit. de A. R. D. §. 187.

— HÖPFNERVS Comm. in Inst. §. 322. p. 270. edit. 3.

bb) l. 23. §. 5. π. de R. V.

Accedit, doctorum hac de re opiniones pari numero esse divisas, ut adeo non ita certum sit ac indubitatum, in rebus singularibus pretium in rei locum haud succedere *cc*). — Siqua demum vis decidendi huic axiomati sibi non constanti fuerit confidenda, id vel maxime inferri poterit, fructus virtualiter extantes dominum non ea ratione posse vindicare in iudicio singulari, ac si in forma adhucdum essent superflites; neutiquam vero hinc concludendum erit, b. f. possessorem ab eorum restitutione prorsus liberari, cum multae rationes eaeque graviore id prohibeant. —

§. 7.

Verum ad infringenda ea, quae praecedenti §. diximus, adversarii reponunt, domino ratione horum fructuum nullam actionem proditam esse a legibus, cum potius §. 35. Inst. de R. D. expresse dicat, eum, si postea supervenerit & fundum vindicet,

C 4

dicet,

cc) Conf. HUBERVS praef. ad Inst. de R. D. n. 48. ibique alleg. SANDIVS L. 3. tit. 15. def. 1. —

dicet, de fructibus a b. f. possessore consumptis agere non posse. — Sed non desunt, quae uberissime replicemus. 1) Ex supra dictis satis patet, sermonem hic duntaxat esse de fructibus omnino consumptis, de quibus dominum non posse agere oppido concedimus. — 2) Totus hic §. cit. de actione solummodo reali loquitur, adeoque, cum verba legis ad casum ibi enarratum restringenda sint, hanc solam domino denegat, quod quidem re non amplius formaliter extante in dubium vocari nequit. — 3) Quamvis sumtus in praedium erogatos nulla actione b. f. possessor petere queat a domino rem suam vindicante, per officium tamen iudicis eos poterit nancisci, juxta l. 48. π. de R. V. ergo a pari, domino fructus virtualiter extantes hoc modo servari quoque possunt, ita, ut non de genere actionis hic proprie quaeramus, sed de obligatione b. f. possessoris, hosce fructus restituendi. Proin licet dominus de iis agere non possit actione civili, qualis est rei vindicatio aut conditio ex lege, actio tamen in factum

Aut *dd*) aut saltem imploratio iudicis ei non est adempta, cum jus romanum non praesumatur eam penitus sustulisse, nisi id evidenter constet. —

§. 8.

Provocant ulterius ad l. 4. §. 2. π. fin. reg. quae b. f. possessorem fructus consumptos sanciat lucrari hisce terminis: " *Aut enim, bona fide percepit, & lucrari eum oportet, si eos consumpsit; aut mala fide, & condici oportet.* " At cum secundum ea, quae superius deduxi, si tantum fructus consumpti nuncupentur legibus, ex quibus nihil omnino superest, quorum proin consumptione possessor non evasit locupletior, lex dicta contra eam, quam stabilire molior, opinionem frustra excitatur. — Sed urgent suum ex hac lege argumentum, ita, ut eam necessario de fructibus, qui in

C 5 vir-

dd) Praesertim quia l. 23. §. 5. π. de R. V. hanc actionem rei vindicationi tanquam remedium adfines cohaerere innuit, dum in omni casu, quo ad exhibendum aut in rem non licet agere, necessaria esse dicitur. —

virtute adhuc dum extant, interpretandam esse arbitrentur, quia b. f. possessorem ex fructibus omnino consumtis lucrum capere nulla proprietate verborum dici queat. — Verum enimvero, duplex in jure romano occurrit notio lucri; mox enim positivum patrimonii augmentum indicat, ut in l. 30. π . pro socio; mox alia plane ejus definitio eruitur, prout ex l. 2. §. 1. π . de in diem addict. quae emtorem, cui res in diem est addicta, lucrari fructus ait, quos tamen in l. 6. pr. eod. alio plus offerente venditori refundere jubetur. Videamus itaque, quo jure lucrum in l. 4. §. 2. π . fin. reg. non praecise de vero ac absoluto bonorum incremento interpretemur. In hac sane lege b. ac m. f. possessor sibi invicem comparantur. Hunc autem fructus quoque penitus consumptos debere domino restituere, inter omnes convenit; fecus vero b. f. possessor, qui illud tantum redde-re tenetur, quo locupletior existit; & in hac relatione, cum fructus, quos omnino consumsit, haud restituat, lucrari eos recte dicitur, ut adeo lucrum duntaxat respectivum hic intelligamus. —

Deinde

Deinde legum linguam saepissime non tam exquisitam propriam esse, ut omnem crisin philosophicam sustineat, neminem, qui corpus juris levitantum oculo perspexerit, latere potest. Nimirum ubi res aprica prostat, verba legis non captabis. —

§. 9.

Inter leges ad speciem nobis maxime obstantes, in quibus alterius sententiae cultores assertionis suae patrocinium exquirant, prae omnibus huc pertinet l. 4. §. 19. π. de usucap. & usurp. "*Lana ovium furtivarum, siquidem apud furem detonsa est, usucapi non potest. Si vero apud b. f. emtorem, contra; quoniam in fructu est, nec usucapi debet, sed statim emtoris fit. Idem in agnis dicendum, si consumti sint.*" Verum α) si hanc legem ex mente adversariorum ita interpretaris, ut fructus b. f. possessor percipiendo *statim* irrevocabiliter suos faciat; inversa sane ratione inde foret concludendum, eum a restitutione fructuum quoque in forma adhucdum existentium immunem

munem

munem esse, quod tamen ob l. 22. C. de R. V. praeter *MADIUNVM* nemo dixerit. — β) Cum b. f. possessor tanquam dominus a legibus consideretur, res etiam ipsa ita *statim* ejus fit, ut ad usum jure exercendum usucapio ei non sit necessaria; nihilominus tamen eam domino comparenti restituendam esse, ad unum omnes largiuntur. Hac nimirum significatione vocabulum *statim* in jure romano saepius occurrit, quin jus irrevocabile resultet, ut in l. 28. pr. π . de usur. l. 48. pr. de A. R. D. quae quidem ultima fructus *statim*, ubi a solo separati fuerint, b. f. emtoris fieri enuntiat, cum tamen percipiendo *interim* duntaxat suos facere paulo ante perhibeatur. — γ) In lege illa dparenter nobis inimica denuo discrimen bonae inter & malae fidei possessorem indicatur, ita, ut hic neque usucapere neque percipere fructus possit. Longe autem melior est conditio b. f. possessoris; facultas enim fructus praescribendi ipsi competere asseritur; quin imo! bona ejus fides jus ei superaddit, fructus *statim* ab initio percipiendi, ut adeo ad acquirendum revocabile eorum dominium usucapione

capione opus non sit. — δ) Quamvis demum consumptioni, quod dicunt, vis eadem hic tribuatur ac usucapioni, nihil tamen inde contra nos eruitur; hoc enim solum recte inferes, b. f. possessorem eodem jure consumere posse fructus, quo eos usucapit. Perperam autem hinc concluderis, quoad restitutionem nullam quoque superesse differentiam. Praeterea cum lex citata, prout ex verbis ejus ultimis elucet, de fructibus solummodo consumtis, id est, de iis, per quorum consumptionem possessor non est factus locupletior, loquatur, eundem plane effectum esse consumptionis, quem usucapio producat, concedere non dubito; b. enim f. possessor neque usucaptos neque fructus penitus consumptos restituere tenetur *ee*).

§. 10.

En aliud priori vicinum adparenter contrarium nobis argumentum, quod adversarii in l. 13. in f. π. quib. mod. ususfr. vel uf. amitt. reperire sibi arbi-

ee) Conf. SALZMANN *diff.* cit. §. 28.

arbitrantur: " *Julianus ait, fructuarii fructus tunc fieri, cum eos perceperit, b. f. autem possessoris, mox quam a solo separati sint.*" Ex quibus temere concludunt, b. f. possessorem, quia fructuario comparetur, fructus virtualiter extantes irrevocabiliter acquirere. Sed cum eadem plane ratione deduci inde posset, eum quoque fructuum, qui in forma adhuc supersunt, dominium irrevocabile nancisci, nimia est haec conclusio adeoque lex alio prorsus sensu interpretanda. Nimirum sermo hic duntaxat incidit de jure transmissionis in haeredes, quod fructuario, siquidem usufructus tanquam servitus personalis cum ejus morte expirat, tunc demum competere sancitur, si fructus *ipsemet* perceperit, secundum l. 8. in f. π . de ann. leg. ac §. 36. Inst. de R. D. — B. autem f. possessor fructus, utut a fundo separati fuerint, sive a se, sive ab aliis, in haeredes suos transmittit, & in hac relatione l. 25. §. 1. π . de usur. eum plus plus juris habere asserit, quam fructuarium, quod utique a vero maxime ablueret, si de adqui-

rendo

rendo irrevocabili dominio quaestio decidere-
tur. —

§. II.

Neque ullius ponderis sunt, quae proferunt
ex l. 28. pr. π . de usur. " *In pecudum fructu etiam
foetus est. — — Itaque agni & hoedi & vituli
statim pleno jure sunt b. f. possessoris.*" Id au-
tem, quod pleno jure meum est, non potest di-
ci, omnimoda demum consumptione irrevocabiliter
adquiri. — Ast cum hic rursus sequi natum fo-
ret, b. f. possessorem vel a restitutione fructuum
formaliter adhuc superstitem immunem esse, lex
dicta aliam plane sui interpretationem desiderat.
Scilicet qui b. f. possessori fructus interim per-
ceptos pleno jure addicit, non continuo hoc ipso
negat, jus illud duntaxat esse revocabile, prout
VINNIUS in Comm. ad Inst. l. c. ex l. 29. §. 1.
 π . qui & a quib. manum, eleganter infert ff), ubi
servus

f) VINNIUM quidem hic in propria sua viscera saevire ar-

servus sub conditione legatus ea pendente *pleno jure* haereditis esse dicitur, quem tamen, si extiterit, extradi legatario debere, noti juris est.

§. 12.

guit MADIHNVS diff. alleg. in not. ad §. 7. eoquod, licet conditione existente dominium haereditis in servum resolvatur, legatario tamen ea, quae pendente conditione per servum adquisiverit, haud restituat. Hinc concludit, neque b. f. possessorem, quamvis domino supervenienti ipsam rem extradat, ad refundendos fructus interim perceptos obligari. — Verum, amphora hic coepit institui, currenserota cur urceus exit? VINNIVS ex hac lege id unice probare intendit, per jus plenum non semper irrevocabile indicari, adeoque l. 28. cit. ita esse accipiendam, ut b. f. possessore ratione fructuum eadem omnia *interim* agere queat, quorum alias facultas soli domino competeret. — Dein nec MADIHNVS, id quod voluit, b. f. possessorem extantes fructus irrevocabiliter suos facere, ostendit, dum potius sibi met ipsi adversatur. Ingens enim intercedit disparitas inter legati sub conditione relicti fructus ab haerede interim perceptos, atque illos, qui apud b. f. possessorem comparante domino supersunt. Nam legatarius ex ipsa testatoris intentione non prius jus in re legata, quam impleta conditione, nanciscitur; proinde fructus quoque interim enatos acquirere

non

§. 12.

Mitto caetera, quae in contrarium trahuntur, argumenta, quo pertinet l. 136. de R. J. ex qua tantundem bona fides praestat possidenti, quantum veritas; l. 25. §. 1. π. de usur. quae ipsi idem jus in fructuum perceptione asserit, quod praediorum dominis tributum est; & hujuscemodi alia, quae quidem cuncta ex praecedentibus abunde diluuntur, ac ideo tanta non sunt, ut iis dissolvendis lectorem fatigemus. — Nec majoris sunt momenti, quae adversarii ex sola ratione acute magis quam efficaciter derivant. Quo spectat illud FACHINEI gg), hanc, quam nos defendimus, opinionem solummodo favere b. f. possessori prodigius viventi, cum parcus e contrario

nil

non potest. Jus autem domini in sua re ipsi nunc reddenda semper mansit radicatum, ergo etiam fructus a b. f. possessore interea percepti adhucque existentes ei sunt restituendi. —

gg) Contr. L. 1. c. 58.

D

nil commodi sentiret, ad restitutionem fructuum in valore adhuc existentium obligatus. Nam hoc saltem emolumentum sua ipsi praebet parsimonia, quod fructus praescribendo irrevocabiliter nancisci possit *hh*). — Tandem parum quoque prodest WERNHERO ratio politiae, modum computandi ac aestimationem, in quantum b. f. possessor sit factus locupletior, esse difficillimam, adeoque lites pene immortales necessario oriri, si fructus virtualiter extantes essent domino restituendi. Quam gracilis enim inde consequentia deduci potest! Certe etiam computatio ejus, quod interest, ac praestatio culpa^{rum} difficilioris saepe sunt indaginis, neque tamen unquam viri rei forensis gnari intulerunt, eas esse penitus e foro proscribendas. Nimirum jurisperiti est statuere, quid in substantia juris sit, reliqua prudenti judicis arbitrio relicturi. —

§. 13.

hh) Quo modo b. f. possessor etiam ex fructibus omnino consumptis commodum habere queat, egregium omnino exemplum videlicet apud PFLAVIUM diff. alleg. §. 68.

§. 2.

Haec igitur sunt, quae super quaestione susque deque agitata differendi animus fuit. Quae quidem euncta argumento esse possunt, quam amplum litibus campum viamque tricis pandat jus romanum, in quo centenae leges ad Themidis lancem ex aequo moderandae inveniuntur, quarum repugnantes sibi invicem decisiones sanaeque rationi saepius contrariae effecere, ut doctores plurimi clamando rixandoque misere docerent, haecque ratione affirmationibus & negationibus, divisionibus & subdivisionibus, regulis & exceptionibus ac demum legum captatoria interpretatione totum illud corpus, quod dicunt, juris animae expers nihilque nisi chaos redderetur, cujus hac de causa emendationem cordatiores viri piique omnes diu jamdum exoptarunt. —

ii) Conf. LVD. ANT. MYRATORI de jurisprudentiae naevis, edit. Hipper, p. 17.

Mhd 1006¹²

ULB Halle

3

006 609 279

1018

DE ⁵⁷
RESTITVTIONE FRVCTVVM

VIRTVALITER EXTANTIVM

DOMINO REM SVAM VINDICANTI

A

SONAE FIDEI POSSESSORE

FACIENDA

D I S S E R T

IOSEPHVS ABRAHAMVS STALPF

P. LICENT. NEC NON ALMAE IVLIO - DVCALIS
VNIVERSITATIS SYNDICVS.

Red 1006 =

WIRCEBVRGI
offat apud FRANG. XAV. RIENNER,
M. DCC. XCIII.

